

Könyvtári trendjelentések 10.

AKADÁLYMENTESSÉG

2015–2020

TARTALOM

Bevezetés	1
1. A könyvtári szolgáltatási pontok külső megközelítése	1
2. a könyvtári szolgáltatási pontokon belüli közlekedés	2
3. A könyvtári szolgáltatási pontok belső helyiségeinek felszereltsége	3
4. Könyvtári weblap akadálymentessége	4
5. A könyvtári szolgáltatási pontok Szolgáltatásai fogyatékos személyek számára.....	6

BEVEZETÉS

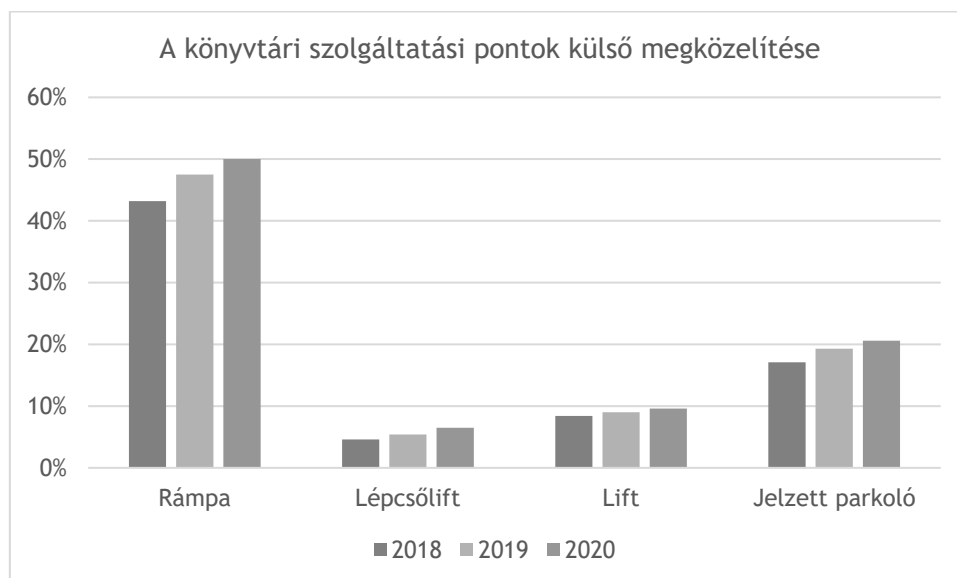
Az alábbi jelentés az OSAP 1442 adatlapról származó adatok alapján mutatja be az összes működő magyarországi könyvtári szolgáltatási pont fogyatékos személyek könyvtárhasználatának akadálymentességére vonatkozó főbb jellemzőit a következő kérdéskörök mentén:

1. a könyvtári szolgáltatási pontok külső megközelítése,
2. a könyvtári szolgáltatási pontokon belüli közlekedés,
3. a könyvtári szolgáltatási pontok belső helyiségeinek felszereltsége,
4. könyvtári weblap akadálymentessége,
5. a könyvtári szolgáltatási pontok szolgáltatásai fogyatékos személyek számára.

1. A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOK KÜLSŐ MEGKÖZELÍTÉSE

A 2018-as referenciaévben 3940, 2019-ben 3907, 2020-ban pedig 3901 működő könyvtári szolgáltatási pont volt található az országban. Ezek közül 2018-ban 43 százalék megközelítését segítette rámpa, 8%-át lift, 5%-át lépcsőlift, és 17%-uk esetében volt biztosítva jelzett parkoló. A fentiek

közül mind a négy területen javultak némileg az arányok 2019-re, mivel ekkor már a könyvtárak 48%-a rendelkezett rámpával, 9%-a lifttel, 5%-a lépcsőlifttel és 19%-a jelzett parkolóval. A javulás 2020-ban tovább folytatódott, mivel ekkor már a könyvtári szolgáltatási pontok 50%-ának a megközelítését segítette rámpa, 10%-át lift, 7%-át lépcsőlift, és 20%-a rendelkezett jelzett parkolóval (1. ábra).

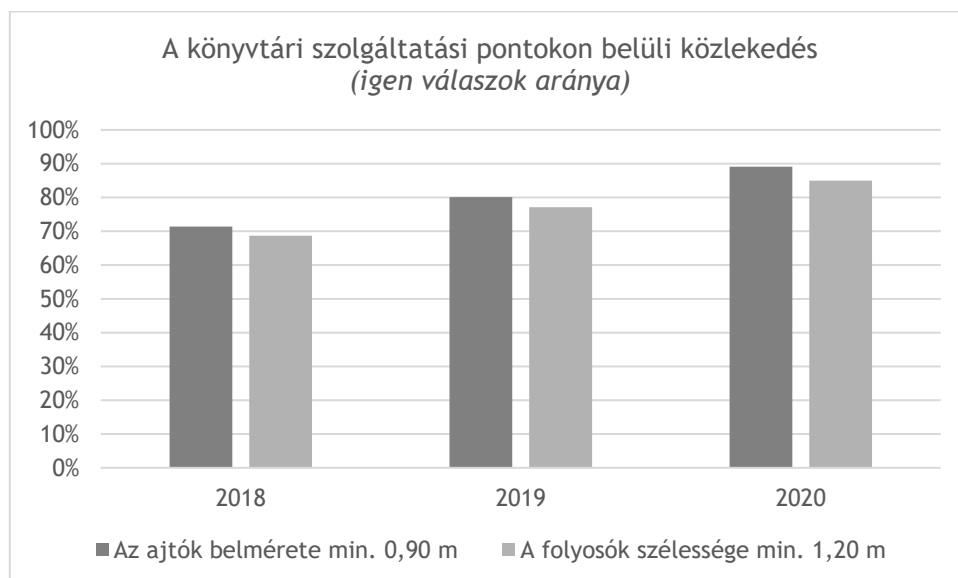

1. ábra. A könyvtári szolgáltatási pontok külső megközelítése

2. A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOKON BELÜLI KÖZLEKEDÉS

2018-ban a 3940 működő magyarországi könyvtári szolgáltatási pont 71 százalékában érte el a belső ajtók szélessége a 0,9 métert, valamint 69%-ában volt a folyosók szélessége legalább 1,2 méter. Az adatok szerint e két jellemző tekintetében jelentős javulás következett be 2019-re, hiszen ekkor

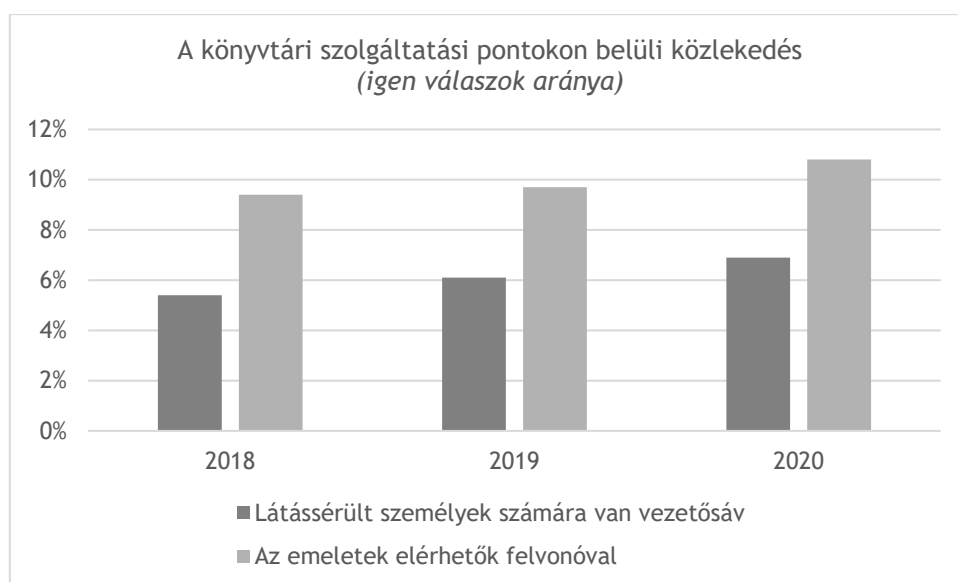
már a könyvtárak 80%-a rendelkezett megfelelő szélességű ajtókkal és 77%-a megfelelő szélességű folyosókkal. E jellemzők tekintetében a javulás 2020-ban tovább folytatódott, mivel ekkor a 3901 működő könyvtári szolgáltatási pont 89%-ában érte el a belső ajtók szélessége a 0,9 métert, valamint 85%-ában volt a folyosók szélessége legalább 1,2 méter (2. ábra).

2. ábra. A könyvtári szolgáltatási pontokon belüli közlekedés

Szintén enyhe javulás történt a látássérült személyek részére kialakított vezetősávok, valamint az emeletek felvonóval való elérhetősége tekintetében. Előbbi esetében 5-ről 6, majd 7%-ra,

míg utóbbi esetében 9-ről 10, majd 11%-ra javultak az arányok (3. ábra).

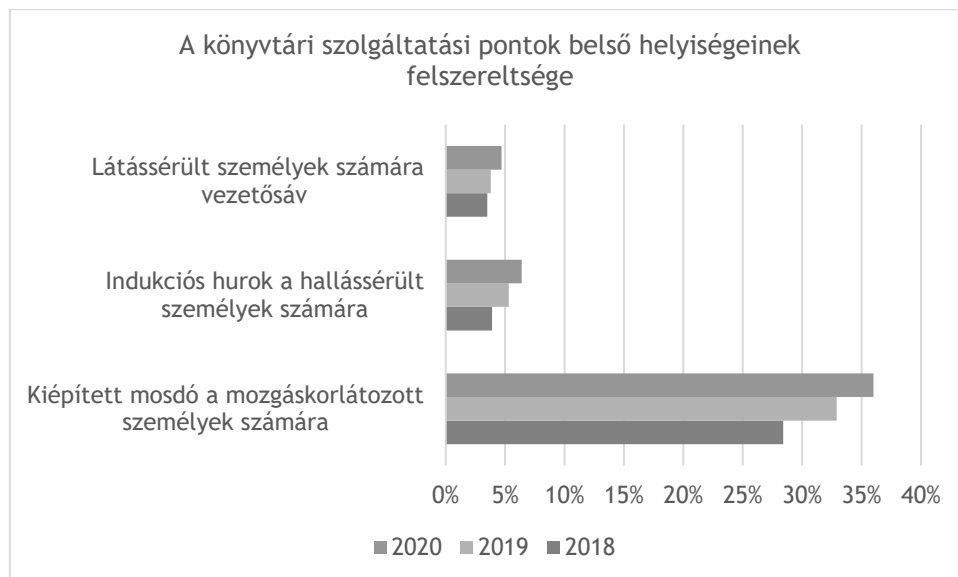
3. ábra. A könyvtári szolgáltatási pontokon belüli közlekedés

3. A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOK BELSŐ HELYSÉGEINEK FELSZERELTSÉGE

2018-ban a könyvtári szolgáltatási pontok 28%-a rendelkezett mozgáskorlátozottak számára is megfelelően kiépített mosdóhelyiséggel, 4%-a

hallássérülteket segítő indukciós hurokkal és 4%-a látássérülteket segítő vezetősávval. 2019-re ezeken a területeken is rendre magasabb arányszámokat láthatunk, így a mosdóhelyiség esetében 33, az indukciós hurok esetében 5, míg a vezetősáv tekintetében 4%-ot. E jellemzőknél 2020-

ban a javulás nem állt meg, mivel ekkor a működő 3901 könyvtári szolgáltatási pont 36%-a rendelkezett mozgáskorlátozottak számára is megfelelően kiépített mosdóhelyiséggel, 6%-a hallássérülteket segítő indukciós hurokkal és 5%-a látássérülteket segítő vezetősávval (4. ábra).

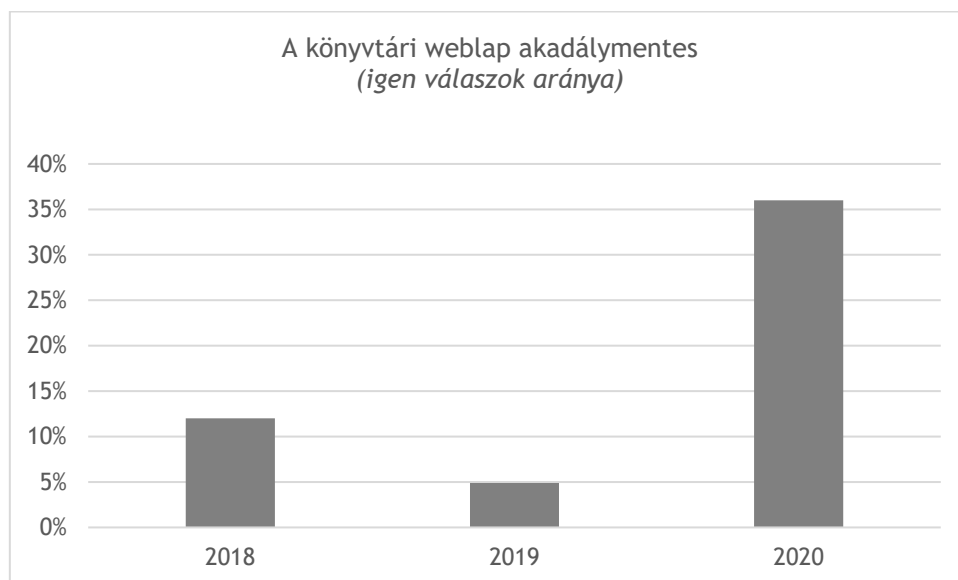

3. ábra. A könyvtári szolgáltatási pontok belső helyiségeinek felszereltsége

4. KÖNYVTÁRI WEBLAP AKADÁLYMENTESSÉGE

változott. 2018-ban a magyarországi könyvtárak weblapjainak 12, 2019-ben 5, 2020-ban pedig már 36%-a volt akadálymentes (5. ábra).

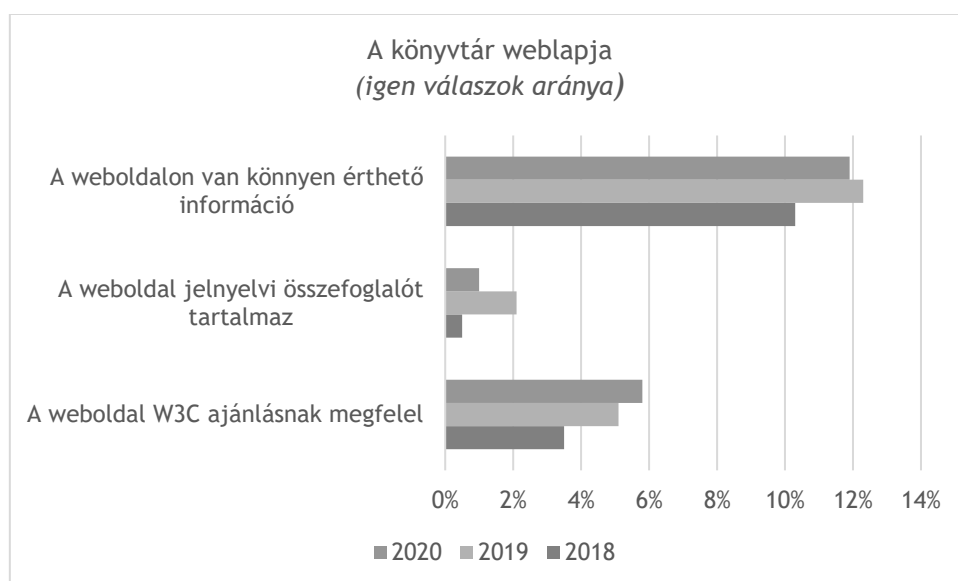
A könyvtári weblapok akadálymentességének aránya 2018 és 2020 között jelentős mértékben

4. ábra. A könyvtári weblap akadálymentes I.

2018-ban a könyvtárak akadálymentes weblapjainak 1 százaléka tartalmazott jelnyelvi összefoglalót, 4%-a felelt meg a W3C ajánlásnak, és 10%-án volt megtalálható könnyen érthető tartalom, illetve információ. 2019-ben a könyvtárak akadálymentes weblapjainak 2%-a tartalmazott jelnyelvi összefoglalót, 5%-a felelt meg a W3C aján-

lásnak, és 12%-án volt megtalálható könnyen érthető tartalom, illetve információ. 2020-ban e három jellemző közül csak egy esetében történt javulás, mivel ekkor a könyvtárak akadálymentes weblapjainak 1%-a tartalmazott jelnyelvi összefoglalót, 6%-a felelt meg a W3C ajánlásnak, és 12%-án volt megtalálható könnyen érthető tartalom, illetve információ (5. ábra).

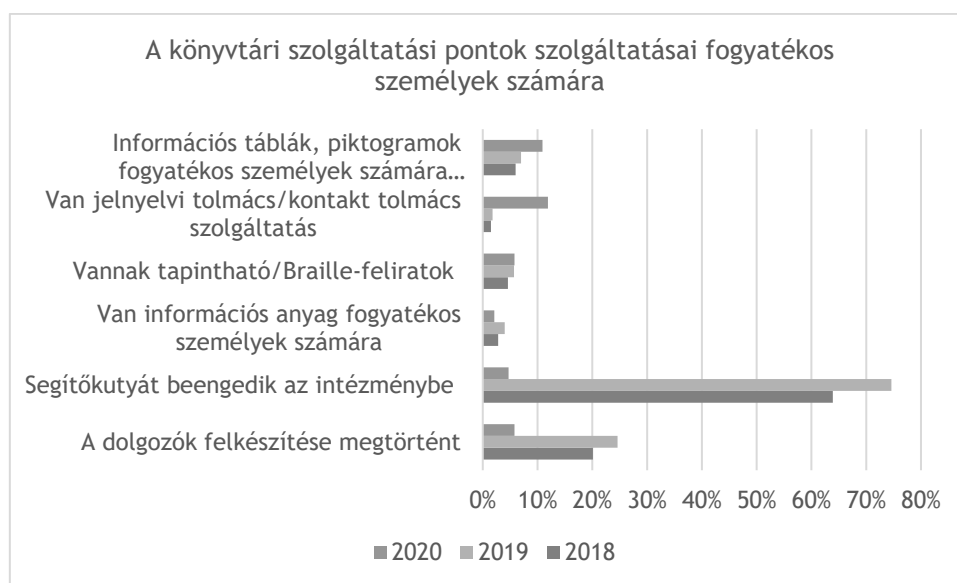

5. ábra. A könyvtári weblap akadálymentessége II.

5. A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOK SZOLGÁLTATÁSAI FOGYATÉKOS SZEMÉLYEK SZÁMÁRA

A fogyatékos személyek számára nyújtott szolgáltatások többségében szintén enyhe emelkedést figyelhetünk meg 2018 és 2020 között. Az egyetlen kivétel ez alól a könyvtári szolgáltatási pontokon rendelkezésre álló jelnyelvi tolmács/kontakt tolmács szolgáltatás esete, amelynek aránya a 2018-as, 2019-es és 2020-as években 2 százalékon stagnált. 2018 és 2020 között azon könyvtári szolgáltatási pontok aránya, amelyekben a segítőkutyákat is beengedik az épületbe, 64-ről 75,

majd 80%-ra emelkedett. Ugyanebben az időszakban azon könyvtári szolgáltatási pontok aránya, amelyekben elérhető volt információs anyag fogyatékos személyek számára, 3-ról 4, majd 5%-ra nőtt, amelyekben elérhetők voltak információs táblák, piktogramok fogyatékos személyek számára, 6-ról 7, majd 11%-ra, amelyek pedig rendelkeztek tapintható/Braille-feliratokkal, 5-ről 6%-ra emelkedett. Ezen utóbbi jellemző esetében az arány 2020-ban további javulást nem mutatott. Azon könyvtári szolgáltatási pontok aránya, ahol a fogyatékos könyvtárhasználók speciális igényeinek kiszolgálására a dolgozók felkészítése megtörtént, 20-ról 25, majd 36%-ra emelkedett (6. ábra).

6. ábra. Szolgáltatások fogyatékos személyek számára

KÉSZÍTETTE

Perhócs Péter

olvasószerkesztő

Gulyás Orsolya

FELELŐS KIADÓ

Fehér Miklós
igazgató
Könyvtári Intézet

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

keo@oszk.hu

A kézirat lezárása

2021. november 15.

ISSN 2786-4014

ISBN 978-963-201-663-4

KÖNYVTÁRI INTÉZET